

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisorile nefrancate nu se
primesc.
Manuscrisurile nu se retrimit.
Inserate
se primesc la Administrațiunea
în Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena la M. Dukas Nachf.,
Nur. Angen'eld & Emeric Les-
ner, Heinrich Schalek, A. Op-
pelik Nachf., Anton Oppelik.
In Budapesta la A. V. Golber-
ger, Ekstein Bernat, Iuliu Le-
opold (VII. Erzsébet-körut).
Prețul inserțiilor: o serie
garmond pe o coloană 10 bani
pentru o publicare. Publicării
mai dese după tariful și invoi-
tații. — RECLAME pe pagina
3-a o serie 30 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

ANUL LXX.

„GAZETA“ iese în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-ri de Duminică 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-ri de Duminică 8 fr. pe an.
Se primumeră la toate ofi-
ciile postale din țară și din
afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea, Piața mare
târgului înului Nr. 30, etajul
I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul acasă: Pe un an 24
cor., pe șase luni 12 cor., pe
trei luni 6 cor. — Atât abona-
mentele, cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 5.

Brașov, Luni-Marti 9 (22) Ianuarie

1907.

„Sa ne bucurăm.... că trăim“....

Voim să vorbim astăzi de primi-
rea nu numai splendidă, dar plină de
simpatie, ce s'a făcut în Viena dele-
gației orașului București, care a mers
în frunte au primarul M. Cantacuzino
să întoarcă vizita, ce-a făcut-o Dr.
Lueger primarul Vienei, însoțit de
mai mulți consilieri comunali, astă
vară, când cu Expoziția, capitalei
române.

Călduroasa primire, de care vor-
bim, este un semn cum nu se poate
mai înverdat ale amicabilelor rapor-
turi dintre Austria și România, iar
manifestarea, putem dice entuziastă, a
reprezentanților comunali și a popo-
rațiunii capitalei împărătești cu oca-
ziunea acestei vizite își are și o in-
semnătate specială.

Nu e numai legătura de rapor-
turi amicabile oficiale între ambele
state, ci și o legătură de simpatie
între poporația Vienei și aceea a ca-
pitalei române, căreia i s'a dat expre-
siune viuă cu ocaziunea aceasta.

Venezii, prin poziția ce o ocupă
Viena în monarchia dualistă și prin
multele interese industriale ce-i leagă
de România, au fost în deceniile ul-
time aceia, cari au rămas binevoitori
regatului român și poporațiunii sale
și atunci, când guvernul dela Bucu-
rești trebuia să se lupte cu mari
greutăți din cauză, că în urma în-
răurinței guvernului ungar asupra afa-
cerilor exterioare ale monarchiei, Ro-
mânia avea să suporte multe neajun-
suri mai ales pe terenul economic, așa
că în cele din urmă fu împinsă într'un
războiu vamal, care avu consecințe
grave de ambele părți, diu care însă
regatul român a ieșit în cele din ur-
mă victorios.

Pe lângă aceasta erau încordă-
rile periodice între Budapesta și Bu-
curești din cauza așa numitei „agita-
țiuni în chestiunea română transilvană“,
cari amărau de multe-ori dizele mi-
niștrilor regelui Carol. În tot timpul,
orî de ce s'ar fi tratat, de chestii cu-
rat economice, orî politice, se simțea
la București deosebirea cea mare în
raporturile cu monarchia dualistă, fiind
Viena totdeauna prevenitoare și mult
mai amabilă față cu guvernele ro-
mâne, decât Budapesta.

Imprejurarea aceasta și persona-
litatea deosebită a lui Lueger, ca om
politic și azi om cu mare influență și
popular în Viena și în întreg archidu-
catul austriac, au adus cu sine, că vi-
zita de astăvară a lui la București a
fost întâmpinată cu atâta simpatie din
partea română și a făcut ca acum
delegația capitalei române să se bu-
cure de aceeași caldă primire din par-
tea Venezilor.

Cine e Lueger nu mai trebuie să
spunem cetitorilor noștri. Le vom
spune numai, că e cunoscut ca om
de spirit, care în toate vorbele și ac-
țiunile sale denotă o originalitate in-
herentă personalității sale.

Și acum spiritul original al ace-
stui bărbat s'a pronunțat atât de viu
în manifestările sale la primirea
„oaspeților mult iubiți din Ro-
mânia.“ La banchetul festiv ce s'a dat

în onoarea delegațiunii române în
sala cea mare a palatului primăriei
(Rathaus), la care au fost invitate
250 de persoane, Dr. Lueger a ținut
un toast plin de spirit în sănătatea
Impăratului Austriei și a Regelui Ro-
mâniei, aducând apoi calde urări oas-
peților.

„Veniți să ne bucurăm împreună
și reciproc — dize Lueger — că sun-
tem pe lume și că încă nu am fost
înghițiți de ceilalți“.

Scie fiecare pe cine înțelege Lue-
ger cu cuvântul „ceilalți“. Sunt ad-
versarii în contra cărora luptă par-
tidul creștin-social; semiții din Aus-
tria și cei din Ungaria, supranumiți
„Judeo-maghiari“.

Eată de ce cuvintele de mai sus
ale primarului Vienei își au deosebita
lor importanță și pentru oaspeții din
România, cari bine știu, că aceiași ad-
versari sunt, cari au cauzat bărbaților
lor de stat în trecut și le cauzează
și azi, cu ajutorul presei de care dis-
pun și a influenței politice de pe vre-
muri, de care se bucură, adeseori
multe și mari neplăceri.

Să ne bucurăm că trăim!... dize
primarului Vienei, încunjurând în mod
diplomatic o aserțiune, ce s'ar fi tăl-
măcit ca demonstrație politică; să ne
bucurăm că mai suntem pe lume și
n'am fost înghițiți de cei, cari ni-ar
soarbe bucuros într'o lingură de apă,
și pe mine cu ai mei și pe voi Ro-
mâni, cari nu le-ați zăcut niciodată
la inimă.

Lengyel Zoltan și Ugron Gabur. Sen-
zațiunile politice se țin lanț.

E viața publică a unor necoști poli-
ticește, în mâna cărora puterea poate in-
semna nefericire și desastro pentru în-
treaga țară. Cocosul Lengyel Zoltan e de-
ocamdatul eroul senzațiunii. Politica inde-
pendenților nu-i mai convine, vezi doamne
un corb alb, care crede că principii încă
este un element de care să se ție soco-
teală. Sfidarea principiilor independențe
de către coalitiuniști, îi jignese pe radicalii
împietenari, deci pornese campanie nimi-
citoare împotriva acelor cari se îmbuibă
prea destrănat în milostenia bugetului, in-
diferent dacă sunt integri moralicește sau
au fost tirși prin toate murdăriile necin-
stei. Ugron Gábor, groaznicul săcui, e luat
la ochi. Eată ce scrie Lengyel Zoltan des-
pre el: »Nemțeste n'am scris nici-odată,
nici »raixkrisgministeriului« nici în »Vater-
land«. Falimentul băncei franțuzești, dim-
preună cu Kimber, eu l'am făcut? Eu am
nimicit un întreg comitat săcuese? După
mine, curg la mii de nenorocii lacri-
mile, lacrimile sângelui meu? Pe mine
m'au botezat, »călăul săcuiilor«? Pe mine
m'au pedepsit pentru aceste, sau pe
tine? În afacerea mea a îndrumat Polonyi
pe judecători, să-și retragă cererea de nul-
tate sau în a ta? etc. etc.«

Pentru toate aceste în consfătuirea
pe care o vor ține astăzi independenții, vor
decide, să-l scoată afară pe Lengyel din
partid sau nu.

Mulți agitează pentru darea afară —
mai a'es că Ugron e vicepreședintele par-
tidului kossuthist. — La așa cap, așa
căciulă.

Intrevedere între țarul Nicolae și prin-
ciplele Ferdinand. După cum i-se anunță
ziarului »Vossische Zeitung« din Sofia, zia-
rul de acolo »Den« este informat, că în
curând va avea loc o întrevedere între
Țarul Nicolae și prințul Ferdinand al Bul-
gariei.

Intorsătura în afacerea Polonyi-Halmos.

O schimbare neașteptată în afacerea
Polonyi-Halmos, produce impresia ca și
când rafinatul vulpoi ar fi raportat o stră-
lucită învingere împotriva adversarilor săi
politici. Zicem că produce numai impresia,
căci istoricul acestei întorsături scoate
chiar mai bine la iveală rolul trist al mi-
niștrului de justiție.

Bucuria lui Polonyi și satisfacția lui
plină de recunoștință multă față de
Halmos, e cea mai bună dovadă de incur-
cătura, în care era să cadă, și din care
probabil că integritatea lui morală ar fi
eșit nimicită iar el însuși pentru politică
mort pe vecii vecilor.

Sâmbătă anume s'a ținut ședința die-
tei ca de obicei. La ordinea zilei era bu-
getul ministeriului de justiție. Vestile ce
s'au lătit, răscoliseră pe toți deputații din
cronicul indiferentism față de ședințele
camerei.

Ministrii intră în sala de ședință. În
frunte merge Polonyi. O salvă de urale,
strigăte, țipete, toate în cinstea ministrului
de justiție!

Ședința se deschide. La cuvântul Po-
lonyi ca cel dintău orator. Înainte de per-
tractarea bugetului de justiție, cu fața ra-
dioasă, Jupiter tonans face următoarele
enunțăriuni:

»In decursul nopței s'a întâmplat o
curioasă schimbare în afacerea aceasta, pe
care eu, fiind un om religios și care văd
în religione o mângâiere o privesc ca o
intervenție a sorții«

Apoi povestește cum Vineri seara
veni la dânsul Dr. Emanoil Wein, medicul
de casă al lui Halmos, și-i spuse, că Hal-
mos ar fi un om bolnav, suferă de nervi
și el, Doctorul, e foarte îngrijit de sănă-
tatea lui. Ori-ce agitație poate cauza ca-
tastrofa, și nu crede că în urma nervilor
să-i sdruncinați, Halmos ar putea suporta
toate grijile unui astfel de proces. De
aceea din curată humanitate, i-a propus
lui Halmos că dacă în adevăr Polonyi e
nevinovat, să facă sfârșit afacerii acesteia
spre binele său și al țării, dând o decla-
rație în sensul acesta lui Polonyi. Mi-
niștrul îi spune că numai o declarație în
scris ar fi aplicat să primească.

Pe la miezul nopții iată-l iarăși pe
Dr. Wein, de astă dată însoțit de cei doi
fi ai lui Halmos, aducând lui Polonyi o
declarație, în care Halmos spune că da ar
fi spus lui Preyer cele răspândite — dar
nu corăspund adevărului. — Regretă ne-
dreptatea pe care i-a făcut-o, Escelentei
Sale, își cere scuze și-l roagă să considere
zisele lui de necesitate.

Polonyi a adresat imediat lui Halmos
o scrisoare, prin care consideră afacerea
de încheiată și-i mulțamește pentru hotă-
rărea sa de a liniști atât de cavalește
opinia publică.

Polonyi afirmă că are dovezi că toată
inscenarea acestei afaceri n'a fost decât o
goană politică, despre care cu altă ocazie
va da informațiuni mai amănunțite.

Urale și felicitări nesfârșite au înche-
iat acest discurs-spălare. Dar ușile n'au
fost destul de bine încercate în decursul
sfătuirilor anterdecente și iată și opoziția
c'un întreg arsenal de dovezi, prin care
Polonyi e acuzat că declarațiunea aceasta
ar fi scos-o cu sila prin o procedură foarte
cutezată.

...Că-ne, îți vărsăm sângele de vei face
vre-o destăinuire împotriva lui Polonyi.
»Vei putezi sub poduri de vei scoate un
cuvânt... etc. etc.

Cam acesta era tenorul scrisorilor
anonime, cu cari îl bombardau patrioții pe
Halmos. Dr. Emanoil Wein un văr de al
lui Cornel Abranyi, șeful biroului de presă
prietinul intim al lui și medicul de casă
al lui Halmos, zic cei doi fii ai lui Halmos
într'o scrisoare adresată jurnalelor, încep
să sugestioneze tatălui lor, că dacă nu va

sfârși fără proces chestiunea Polonyi, nu
garantează de viața lui. Astfel pregătite
tatăl lor le ceru sfatul, iar ei bine înțeles
că sub amenințările lui Dr. Wein, au tre-
buit să cedeze, numai și numai conside-
rând starea cea gravă a sănătății tată-
lui lor.

Altă declarație a ginerelei lui Hal-
mos medic și el Dr. Eugen Spiller, aruncă
lumină și mai clară asupra întregii afaceri.

»Mulți membrii de ai familiei i-am
tras atențiunea lui Halmos ca nu cumva
să facă vre-o destăinuire în afacerea cu-
noscută, doctorului Wein, care stă în le-
gătură familiară cu Cornel Abranyi.

»Din declarația cumnaților mei e vi-
dent, că totul s'a petrecut la spatele meu
și eu ca medic și membru al familiei va fi
trebuit să fiu cel dintău consultat. Starea
sănătății socrului meu nici pe departe nu-i
atât de critică. Și în general nu se obici-
nueste să se facă astfel de declarațiuni
unui pacient. Eu consider declarațiunea lui
Halmos drept rezultatul sugestiunii medicu-
lui său de casă.

Din toate acestea iese clar la lumină
că afacerea Polonyi-Halmos încă nu-i sfâr-
șită și că o astfel de declarațiune e de-
parte de a-l rehabilita pe un om în inte-
gritatea-i morală.

Sănătatea i-a fost lui Halmos mai
scumpă, după cum se vede, decât adevărul.
S'a jertfit trecutul pentru câțiva ani de
viață — nu-i mirare — e omenesc. Dar
frica unuia de moarte nu dă drept altuia
să iasă cu fața curată într'o afacere de
onoare. Onoarea numai prin onoare se
ține neatinsă; și capodoperele de șiretlicuri
advocătești numai de urmările legii pot
feri — nu de condamnarea oamenilor
cinstiți.

Polonyi e considerat și acuma de
foile opoziționiste și moderate de un om
căzut. Să vedem ce-o mai aduce și sfatul
de astăzi al independenților... ?

Voci asupra primirei dela Viena.

„Patriotul“, organ conservator inspirat
din sferele guvernamentale, vorbind despre primi-
rea delegației bucureștene la Viena, zice între
altele:

În viața politică ca și în viața intimă
nu este nimic mai dulce ca o prietenie
credincioasă și când o asemenea încredin-
țare ne vine din partea ilustrului rep-
rezentant al unei națiuni puternice și aliate,
prețul ei este mai mare și exprimarea
prieteniei trebuie să ne ferească.

Manifestarea de dragoste pe care d.
Mihail Cantacuzino a avut marele noroc
să o primească, are pe lângă motivul sen-
timental și o deosebită însemnătate poli-
tică, ea arată că România a încetat de a
fi o simplă expresiune geografică, după cum
se spunea odată, ea arată că pe prietenia
României știu să pună preț chiar și statele
cele mai bătrâne și mai puternice.

În discursul său — precum aflăm din
rezumatele telegrafice — d-rul Lueger a
făcut și unele aluziuni politice destul de
semnificative, primarul Vienei a asigurat
pe oaspeții bucureșteni că vor întâmpina
o primire din cele mai cordiale din partea
întregii populațiuni a Vienei afară de
puține excepțiuni. Apoi amintind despre
călduroasa recepțiune ce i-s'a făcut la
București a adăugat: »In ciuda articolelor
scrise de o oare-care presă asupra orașului
București.«

D-rul Lueger a rămas, prin urmare,
același amic al Românilor și același dușman
al dușmanilor României, și înaltul demnitar
vienez nu se sfiște ca, în toate impreju-
rările să-și spuie gândul. Avem la Viena
un amic care înțelege cumcă pentru Austria
prietenia României este de mare preț, după-
cum pentru România alianța Austriei este
o garanție a independenței sale și acest
amic reprezintă nu numai Viena, dar putem
spune, că reprezintă întreaga națiune
austriacă.

Cu mare dreptate, prin urmare, a

putut răspunde d. Mihail Cantacuzino, că strigând să trăiască Viena și vienezii, d-sa este, nu numai mandatul Bucureștilor, dar și reprezentantul credinței și simțământului întregului popor românesc.

„Reichspost“ — „foaie independentă pentru poporul creștin al Austro-Ungariei“, ce apare în Viena, salută pe caspetii români scriind:

»... Știm că Românii din regat înțeleg problema consăngenilor lor dela nordul munților transilvani, înșiși fiind pătrunși de firma speranță, că o monarhie tare habsburgică este cel mai bun chezaș pentru libertatea și dezvoltarea liniștită culturală și politică a regatului lor ce se înalță atât de îmbucurător. Aceste idei au animat atât de convingător și pe Venezi, când în vara trecută reprezentanții lor au vizitat frumoasa capitală a României și au văzut acolo pe Luieger întâmpinat c'o însuflețire fără de păreche. Zicem de aceea Românii, cari vor sosi mâine ca delegație a poporului lor în Viena: Vă mulțumim și fiți bine veniți!

Din dieta ungară.

Aducem azi, după cum am promis, raport amănunțit despre cele ce s'au vorbit în ședințele dela 15 și 16 Ianuarie ale camerei ungare și ce ne interesează pe noi Românii mai deaproape.

Incepem cu ședința dela 15 Ianuarie, în care a vorbit deputatul Dr. I. Maniu:

Dep. Iuliu Maniu zice, că n'avea de gând să ia cuvântul. Partidul, căruia îi aparține, a decis ca în discursul dezbaterii bugetului — de care are neapărată lipsă guvernul, pentru ca să-și poată îndeplini problemele și obligamentele luate asuprași — să se mărginească la precizarea punctului său de vedere principiar. Ei, deputații naționaliști sau reținuți cât se poate de a lua parte la discuțiune și de a se estinde la unele chestiuni, ce ar fi putut să producă turburări, asupra unor concepții politice, împedecând astfel regulat al dezbaterii bugetare. Așa a făcut Alexandru Vaida precizând la bugetul ministerului de interne punctul de vedere principiar, iar încolo ocupându-se cu chestiuni de resort. Așa colegii Stefan C. Pop la resortul agriculturii și V. Goldiș la bugetul cultelor, s'au ocupat numai cu chestiuni de specialitate. Când colo ce să vezi? Deputații din majoritate s'au ridicat cu ghiontura spre a veni în ajutor miniștrilor.

Celalalt motiv pentru care ia cuvântul este că unul din miniștri a zis despre dânsul (vorbitorul) că ar tracta unele chestiuni cu atâta patimă, încât ar da discuțiunii altă direcție neprielnică.

Motivul cel mai apropiat ce-l îndeamnă să vorbească, este concepția d-lui ministru și a tuturor vorbitorilor maghiari, că în țara aceasta instrucțiunea publică și progresul cultural trebuie să fie exclusiv național-maghiar. (Adevărat! așa este!)

Iuliu Maniu... Față cu teza d-v. că fiecare cetățean trebuie să știe ungrește, prin urmare trebuie să învețe această limbă, pun teza, care este expresiunea sincerii mele convingeri și prin care nu vreau de loc să detrag ceva limbii maghiare, — că în ori-ce țară instrucția primară numai în limba maternă a elevului se poate învăța. (Sgomot. O voce în centru. Dar în Posen?) Nu invocăți Posenul, căci la acest punct a răspuns d-l ministru de interne, contele Andrassy. Binevoii a-i ceti discursul și veți vedea că la Posen nu vă puteți referi. (Somogyi Aladar: Nici la Basarabia?) Ba da; acolo am să vă trimit pe d-voastră, onorate coleg, ca să studiați raporturile. (Sgomot. Haritate.)

După părerea mea, considerațiunile pedagogice și condițiunile preliminare pentru dobândirea culturii reclamă, ca fiecare copil să învețe în limba sa maternă. Din faptul că limba oficială a țării acesteia este cea maghiară și că d-v. ziceți prin urmare — în ceea ce și eu sunt de acord — că este de dorit, să învețe ungrește cel ce are nevoie de aceasta, nu se poate trage concluziunea, că fiecare om are datoria să învețe ungrește.

Declar așadar, că față cu acest guvern am neîncredere cu deosebire fiind-că în instrucția primară și peste tot în instrucția publică cere învățarea în măsură atât de mare a limbii maghiare (Ejjen!), ceea-ce împedecă progresul cultural al generației viitoare (Voci: Garantează, nu împedecă.) Predarea limbii maghiare în școala primară nu poate să aibă decât aceste două rezultate: ori învață băiatul ungrește, ori nu învață. În cazul, când băiatul învață ungrește, și acest sistem prezintă în adevăr un rezultat aparent, atunci faptul acesta mă îndeamnă să protestez pe toate căile împotriva instruirii copiilor în limba maghiară. Pentru ce? Pentru că nu veți fi în stare să ne arătați nicăiri un popor cu două limbi, care

să le cultiveze pe amândouă, și nu-mi veți putea arăta popor, care cultivând pe una din limbi, să nu o negligeze pe cealaltă (Sgomot.) Nu ne luați în nume de rău, că vrem să păstrăm poporului nostru limba și cultura pe care am moștenit-o. (Voci: Potiți!) Nu ni-se poate lua în nume de rău, că noi protestăm din toate puterile contra ori-cărei tendențe, care ar ținti la atăcarea culturii noastre (Sgomot).

A doua alternativă, că copilul nu va învăța ungrește, dați-mi voie să vă spun convingerea mea, socot că va fi cea adevărată. Copilul nu va învăța ungrește, ci singurul rezultat practic al instrucției limbii maghiare va fi, că își va neglija limba maternă, va neglija cunoștințele, cari sunt necesare, pentru-ca să poată hălădui prin lupta vieții, azi mai complicată și să poată lua lupta cu alții. (Contele Bathányi T.: Dar în America? Somogyi: Dacă n'ai fi învățat ungrește, n'ai putea acum să ne hatjocurești).

...Binevoii a vă transpune în imaginația dv. într'o comună din Ardeal, unde nu există nici un Maghiar și singurul om, care știe ungrește, este poate învățătorul. Ia gândiți-vă, mă rog, ce tortură trebuie să fie pentru acel biet învățător și cu ce dificultăți trebuie să se lupte, pentru ca să învețe pe acel copil a întrebuița fie și cele mai elementare noțiuni și cum trebuie să prădeze timpul pentru învățarea limbii maghiare, în loc să-l întrebuițeze pentru învățarea cunoștințelor necesare și utile. Consecința naturală este, că copilul, care a învățat timp de 4 ani în aceea școală și poate a frecventat și școala de repetiție, iese din școală, fără să știe ceva (Contra zicerii.) Eu nu mă ocup cu chestiuni, atât de dificile, fără a le fi studiat temeinic. Am ajuns la convingerea, că elevii eșiți din școlile, în cari se forțează învățarea limbii maghiare, sunt mult mai napoiati, decât elevii eșiți din școlile, unde se învață românește și alături se învață și limba maghiară ca obiect obligator. (Voci: Nu este adevărat!)

Dați-mi voie, eu am pus la încercare pe un elev din clasa a treia dela una din cele mai excelente școli de stat din Ardeal față cu elevul din clasa a doua dela școala confesională română din aceeași localitate și după cercetare riguroasă am ajuns la convingerea, că elevul din clasa a doua știe mai mult. Am convingerea că rezultatul acesta derivă din învățarea forțată a limbii maghiare. Aceasta îmi este convingerea, deși acel învățător este unul dintre cei mai excelenți. (Sgomot în centru.)

...Să nu credeți, d-lor deputați, că aș vrea să depreciez învățământul școlii de stat, ci am citat cazul, pentru ca să arăt că acest sistem produce înapoiare, care nu ne atinge numai pe noi, ea vă atinge și pe dv. Am să arăt pentru ce. Iată cum stă lucrul: Într'o comună mixtă școala de stat este frecventată de elevi maghiari și români. (Voci: Valahi!) Fie și valahi. Legea a adoptat »român«. Așadar școala este frecventată de elevi români și maghiari. Închipuți-vă cazul, că învățătorul intră în școală și vrea să învețe pe băiatul român, cum se numește ungrește masa, câte piccioare are. Învățătorul se ocupă cu băiatul timp de 3—4 ore. Ce fac în acest timp elevii maghiari? Ascultă și ei câtva timp, apoi se lenevesc, nu mai sunt atenți, căci ei știu prea bine cum se zice mesei în limba lor maternă. Gândul lor începe să umble la alte treburi. (Voci: Rău cunoașteți copiii maghiari!)

Aceasta este convingerea mea și să-mi dați voie să-mi exprim mirarea, că toți domnii deputați, cari au luat cuvântul atât în cadrul resortului agriculturii, cât și în cadrul instrucțiunii publice, cu prea puține excepții au accentuat, că noi trebuie să introducem politica în instrucțiunea publică și în economia națională. Atunci, când se află între dv. un deputat, care se bucură de o bună reputație științifică, care îndrăznește să susțină că rassa maghiară să se îmbogățească și întărească în țara aceasta, iar toate naționalitățile din țară să sărăcească și să slăbească.

E. Sandor: Aceasta este întortochiare tendențioasă! (Așa este! în stânga. Sgomot Președintele sună.)

Iuliu Maniu: Dați-mi voie, dacă d-l coleg Baros susține, că în ținuturile locuite de Maghiarii de rassa trebuie desființate latifundiile, și că trebuie făcut tot posibilul, pentru-ca toți țărani maghiari de acolo să aibă proprietatea lor, averea lor și să aibă tot ce e necesar, spre a se înțări economic și totodată susține, că în ținuturile locuite de naționalități trebuie desființate latifundiile... (Voci: Acolo sunt păduri!) Pardon, nu sunt numai păduri, căci pădurile sunt numai în părțile extreme ale Ardealului, în Săcuime, Brașov, Bistrița-Năsăud și Munții Apuseni, dar în special la noi, unde locuiesc Românii, este

șes și pământ cultivabil, ca ori unde în alte părți. Atunci când așa este părerea generală și când mai mulți oratori au adresat ministrului agriculturii rugăminte, să ajute țărâimea maghiară, să mă iertați, nu puteți zice, că nu vreți să introduceți politica în economia națională. (O voce: Da! Vrem!) Atunci, când aproape din toate discursurile deputaților, cari au luat cuvântul la bugetul instrucției publice răsar ideea, care nu de mult s'a ivit într'o foaie din Budapesta, că țara aceasta trebuie făcută întâi maghiară și apoi civilizată, când domnii deputați în discursurile lor nu cultivă și nu întăresc cugetarea ideală a progresului și nu o scot în relief la bugetul cultelor, ei accentuează o altă cugetare secundară, care pe noi ne ofensează, ne supără, fiind-că ne este ostilă, atunci să nu-mi luați în nume de rău, dacă spun, că din pertractările acestea noi am scos niște experiențe, cari ne-au atins foarte dureros și foarte adânc. (Mișcare).

Onorată Camera! Onoratul coleg Hellebronth a putut să enunțe în această cameră fără să se fi ridicat o contradicție, că mai bine de trei mii de școli din această țară sunt cuiburi de tradare de patrie.

Hellebronth Géza: N'am vorbit decât de 1447 școli.

Iuliu Maniu: D-l deputat zice, că există 1447 școli, în cari nu se predă limba maghiară, ci numai în limba maternă a elevilor. Dacă se poate să ridice cineva cuvântul și să zică, cum a zis d-l deputat Hellebronth, că învățarea limbii materne a cetățenilor din patrie este o tradare de patrie (Zgomot. Contrazicerii), atunci să nu luați în nume de rău, dacă eu din toate acestea îmi fac convingerea, că d-voastră cu desbaterea bugetului cultelor nu vreți să serviți progresul ideal și cultura, ci din contră înapoiarea noastră drept consecință tocmai a împrejurării relevate de d-l deputat Hellebronth, că noi am fi aici străini (Sgomot. Contrazicerii). Binevoii a ceti notele stenografice. Nu luați în nume de rău, dacă declarația d-lui deputat o aduc în legătură cu declarația d-lui ministru, făcută înainte cu câteva zile și asupra căreia îmi voi lua libertate a reveni, anume că aici numai Maghiarul e stăpân, iar noi ceilalți suntem străini. (Voci: Asta n'a zis-o!) Discursul e la mine și îl voi cita îndată textual. (Sgomot).

Ai doilea motiv, pentru care am luat cuvântul este, că d-l ministru al cultelor și instrucțiunii publice a declarat în discursul său, că se identifică întru toate cu părerile exprimate de contele Andrassy Gyula. Mărturisesc sincer, mă mir, că atribuiți o importanță așa mare declarațiunii ministrului de interne, contele Andrassy Gyula. Partea meritorică a acestui discurs d-l ministru al cultelor și instrucțiunii publice a spus-o de repește ori în această cameră. Adevăratul sâmbure al discursului că va iubi poporul și va persecuta pe agitatori, ceea-ce a stărnit aplauze frenetice în rândurile d-voastră, la noi nu poate avea farmecul nouității, deoarece începând cu baronul Banffy Dezső, fostul ministru președinte, în discursul căruia se cuprinde deja expresia aceasta, fiecare ministru a declarat — afară de Wekerle, — care într'un discurs al său a zis că nu există o chestie a naționalităților — că poporul trebuie iubit, iar agitatorii prigoniți. (Voci: Firește!). Care a fost rezultatul acestui principiu politic de mult timp buciemat, o știm prea bine. (Mare sgomot.) D-voastră și până acuma tot așa ați iubit poporul, cum l'ați iubit și mai înainte, iar după debutul ministrului președinte de pe vremuri baronul Banffy Dezső, tot așa l'ați iubit ca și mai înainte. Cum s'a manifestat însă iubirea aceasta, îmi voi lua voie a ilustra cu câteva exemple.

Iar ce privește strivirea agitatorilor, nici aceasta nu e ceva nou, doară pedepsele, cu cari au fost loviți politicianii români în procesele pornite împotriva lor de la 1896 încoace, fac 46 de ani, (Voci: E puțin!) iar amendele trec peste 52,000 coroane, cu toate că nu e vorba decât de timpul de la 1896 încoace, în care nu e socotit procesul memorandumului și alte numeroase procese din deceniul precedent, și ce credeți d-voastră, care a fost rezultatul acestor goane împotriva agitatorilor? Rezultatul a fost că astăzi poporul român în totalitatea sa și în toată ființa sa simte împreună și cugetă împreună cu noi. (Sgomot și contrazicerii.) Iar noi reprezentăm în camera aceasta cugetul, voința și aspirațiile aceluia popor (Contrazicerii).

Cumcă este așa să-mi dați voie să mă refer la un exemplu foarte simplu. Voința poporului — să zicem așa — se manifestă în mod oficial, cu prilegiul alegerilor de deputați. N'ați observat că în ziua întâia a alegerilor, toți deputații naționaliști au fost aleși și că numai în zilele următoare deputații naționaliști au rămas în ziua întâia de alegeri voința poporului

avea în minoritate? Pentru-ce? Pentru curs liber, cu alte cuvinte, voința, gând și dorința lui s'au putut manifesta liber. Ce s'a întâmplat însă în zilele de alege ce au urmat? Onoratele ziare au avut în voința a atrage atențiunea guvernului asupra acestei împrejurări și zău duș aceea n'au mai intrat în cameră, decât un singur deputat naționalist. Voința în manifestarea ei liberă, a fost — pentru noi

Onorată cameră! Contele Andrassy Gyula în discursul său, cu care s'a identificat întru toate și d-l ministru al cultelor — a zis între altele, că se miră, că ne plângem, că el n'ar fi drept față de noi. Nu voi abuză de răbdarea On. Camere, în șirând toate faptele, toate împrejurările toate manifestațiile vieții de stat, prin ca aș putea dovedi, că în realitate, noi în toate privințele suntem tratați într'un mod fără păreche de nedrept. (Voci: Minciun Mare zgomot.) Dați-mi însă voie să m refer numai la câteva cazuri, și să dovedes cu câtă lipsă de echitate și de dreptat suntem noi tratați.

Să rămânem la chestiunea școlară: Pe baza legii dela 1893 s'au întregit sala-riile învățătoresți la școlile confesionale. S'a întâmplat că în unele comune, unde școlile confesionale s'au susținut din ajutorul de stat, s'au înființat mai târziu școli de stat. Atunci ajutorul dat școlilor confesionale s'a suprimat pe motivul că »existând școala de stat, școala confesională e de prisos, li suprimăm prin urmare ajutorul de stat.« (Vii aprobări în stângă și stânga extremă.) Influența pernicioasă a școlilor de stat se manifestă și în altă direcție. Știe un caz, că solgăbirăul, care de altfel îl e cunoscut, ba chiar prietei bun, a dat ordin notarului din cercul său să oblige pe toți părinții din acea comună ca să nu-și trimită copiii la școala confesională, ci la școala de stat. (Vii aprobări.) A protestat și a stăruit ca fisolgăbirăul să fie tras în cercetare disciplinară, ce însă până azi nu s'a întâmplat.

Într'o comună unde nici nu este școală de stat, copiii au fost duși din școala confesională cu gendarmii în școala de stat din satul vecin. (Szalmári M.: Poate i-au apărât să nu-i omoriți. — Mare zgomot.) Aducându-se cazul înaintea comisiei administrative din Cluj, aceasta a constatat că gendarmii primiseră ordinul dela fisolgăbirău, pe acesta însă l'a achitat, admitând că a lucrat numai din hiperzel național.

Desconziderări de acestea față cu locuitorii nemaghiari se întâmplă pe toate terenele. Și tot ne mai ziceți că vă atacăm pe nedrept! Fiind așa, simt trebuința a vă atrage atențiunea asupra următoarelor împrejurări, foarte caracteristice și foarte importante:

Unul dintre On. membrii ai comisiei de bugetare a făcut socoteala, că leftele funcționarilor de stat din această țară fac la oaltă 275 milioane. Iar eu am făcut socoteala, că dintre aceste 275 milioane partea funcționarilor români e 200,000 coroane. (Mișcare.) Chiar și după statistica D-Voastră, în țara aceasta tot al 6-lea om e român, și cu toate acestea din banii ce plătesc în visteria statului, — în buzunarele cetățeanului român numai după 550 fileri ajunge 1 filer. (Sgomot.)

Dați-mi voie, D-lor, dacă noi n'am protesta împotriva acestor lucruri și n'am lua poziție împotriva unui astfel de tratament al poporului nostru, dacă nu ne-am strădui să găsim pe seama lui în aceste și alte chestiuni sociale o soluție corăspunzătoare numărului lui, cred că D-Voastră ați avea dreptul să ne priviți cu milă și să ne disprețuiți.

(Va urma.)

Ședința camerei dela 16 Ianuarie.

În ședința aceasta s'a terminat desbaterea generală asupra bugetului cultelor. Cel dintăiu a luat cuvântul ministru de culte și instrucțiune publică.

Contele Apponyi răspunde la observațiile făcute de cei aproape 20 de vorbitori. Mai întâiu se ocupă de chestiunea universităților. Recunoaște, că critica ce s'a făcut învățământului superior și profesorilor dela universitate e în mare parte întemeiată, dar pentru actuala stare de lucruri nu poate fi făcut dânsul responsabil. Ministrul crede că nu numai trei, dar cinci universități ar fi de lipsă.

În ce privește reformele, cari se cere a fi introduse în școlile medii, sperează, că va putea să prezenteze el însuși cu timpul un proiect de reformă, care să mulțamească pe toți.

Trecând la chestiunea regulării salariilor învățătorilor dela școlile populare, spune că cât mai curând va prezenta proiectul de lege, pentru această regulare. Zice că în privința aceasta a făcut tot ce numai a putut, destinând 6 milioane ce-

roane pentru îmbunătățirea salariilor învățătorilor populari.

Mă întreabă deputatul Hellebronth, că de ce fac deosebire între plata învățătorilor de stat și a învățătorilor confesionali. E lucru simplu, statul trebuie să facă deosebire între cei ce sunt impiegații lui și cei ce nu sunt impiegații lui, ci ai susținătorilor de școală.

Declară apoi că în proiectul de lege va îngriji să se dispună ca plata de cantori, întocmai cum se socotește la întregirea salariului, să se socotească și la stabilirea pensiei. (Aprobări.)

Mi-s-au făcut imputări, zice Apponyi de ce am făcut independentă întregirea salariilor de condiții deosebite. Dar e neapărat de lipsă să iau în apărare interesele statului și naționale și deci cer garanții. Puțină speranță am, ce-i drept, că voi putea câștiga aprobarea onor. condeputat Maniu, care stă pe punctul de vedere să nu cerem nici o garanție de stat și națională. Dar eu țin că e mare trebuință de ele. (Așa el)

Continuarea în numărul de mâine.

Delegațiunea bucureșteană la Viena.

Viena, 19 Ianuarie 1907.

Conform programului stabilit delegațiunea consiliului comunal din București a sosit la Viena Joi sara la 7.15. În tot timpul zilei, fusese la primărie o mare năvală de lume, care cerea bilete pentru a putea să asiste la primirea deputațiunii române. Între cei dintâi sosiși la gară a fost primarul Lueger, însoțit de ajutorii de primari Neumayer, Porzer și Hierhammer, de mareșalul provincial, prințul Lichtenstein, și toți funcționarii municipali în frunte cu directorul, magistratul și mulți alții. Președinții tuturor corporațiilor de arte și meserii, cu steagurile respective, erau înșirați afară din salon, sub coperișul liniilor. Tot afară au luat loc și președintele societății academice »România Jună«, Lupu cu membrii biroului, președintele clubului român Dr. Lupu, fiul ministrului român Lahovary, secretarul legațiunii române, Cantacuzino. Colonia română era reprezentată de Dr. Popa cu doamna, de Dr. Turcu cu fiica sa, în costum național românesc, de Dr. Moldovan cu fiica, de Dr. Șturza cu doamna, de Dr. Popovici cu loamna, de arhitectul Popovici, de profesorul Dima din Brașov, de dna Cupănescu cu fiica, deputații provinciali Patai, Mayer, Schneider și alții.

Sub acoperișul gării era înșirată o bandă de muzicanți dela societatea funcționarilor de tramvaie.

Când trenul se arăta în depărtare, primarul Lueger, urmat de toate d-nele, văd buchete de flori cu culorile naționale românești, precum și de ajutorii de primar și consilierii comunali, au eșit sub coperișul liniilor, înaintând pe peron. Întâi ce trenul intră în stațiune resunară gomotoase aclamațiuni și strigăte de »Trăiască România«, (în limba română), în timp ce muzica înțona imnul național român.

Primarul Lueger a pășit către primarul Cantacuzino, și i-a strâns mâna, apoi a dat mâna cu toți membrii deputațiunii. După obișnuitele prezentări toți ei prezenți au intrat în salonul curții, unde primarul Lueger, salutând pe oaspeți, ținut următorul discurs, întrerupt meșu de aclamațiuni generale:

»În numele orașului Viena zic: bine vieni! primarului Cantacuzino și celorlți membri ai deputațiunii frumosului oraș București și le mulțumesc că au venit la Viena. Sunt fericit că starea sănătății mele s'a îmbunătățit într'atâta ca mi-am permis să fi prezent la această primire. Imi amintesc cu bucurie de frumoase zile ce am petrecut la București cu toate articolele de ford scrise atunci asupra orașului București de oare-care presă. A trebui să mă gândesc întotdeauna cu satisfacție la cordiala primire ce mi-s'a făcut primar, de întreg consiliul comunal și de toată populațiunea Bucureștilor și ne vom fi și noi să vă facem cât mai plăcute zilele vește petrece în mijlocul nostru. Pot să vă asigur, că întreaga populațiune a Vienei, fără de puține excepții, va saluta cu bucurie sosirea d-voastră. Noi vedem în această vizită a d-voastră semnul vădit al unei legături dintre populațiunea vienză și națiunea română. Orașul Viena e luat pe malurile aceluiași fluviu, care alidă frumoasa d-voastră țară. Fie ca ale lui să aducă în patria d-voastră, dimpună cu salutările noastre, mărturia viei credincioasei noastre amicitii. Magnifice primar, te salut și salut pe ceilalți membri ai deputațiunii. Fie ca să petreacă frumoase zile între noi. Vă mulțumesc încă odată și încheiți strigând: Să trăiască România! Să trăiască Bucureștii primarului Cantacuzino!«

După primarul Lueger vorbi românește d-l Popovici în numele coloniei române, prezentând deputațiunii bucareștene salutarea Românilor domiciliati în Viena.

Apoi primarul din București Cantacuzino, adresându-se d-lui Lueger, zise în nemțește următoarele:

»Magnifice domnule primar! În numele meu și al întregii delegațiunii a conziliului comunal de București, vă mulțumesc din toată inima pentru caldele d-voastră cuvinte de salutare, pentru primirea extraordinară de cordială ce ne faceți și pentru noua dovadă de amicitie și simpatie ce ne dați. Splendida primire de azi va face de sigur și mai solide și mai intime legăturile de neștrămutată amicitie ce unesc din timpuri vechi popoarele din cari facem parte. Ea va forma în inimile noastre o amintire nestinsă. Pot chiar să adaug că ne confuzionează așa primire în acest splendid oraș, care de secole strălucește în arte, în științe, în cultură pe d'asupra celorlalte orașe, care cuprinde nesecate tezaure din toată lumea, care trimite raze binefăcătoare în cele mai depărtate regiuni. Eu exprim nu numai sentimentele celei mai vii recunoștințe a conziliului comunal de București și a populațiunii Bucureștilor, ci și ale întregului popor român, strigând: Să înflorească, să strălucească, să prospereze în cursul veacurilor viitoare metropola imperiului, să trăiască, reprezentanța sa comunală și întreaga-i populațiune, ura!«

După aceste discursuri și aclamări asistența se îndreaptă spre eșirea-i din gară. Primarul Vienei, d-l Lueger se urcă în echipagiul său cu d-l M. Cantacuzino, primarul Bucureștilor. În a doua trăsură ia loc d-l Neumayer, primul ajutor de primar al Vienei, cu d-l Ciurcu, primul ajutor de primar din București. Urmează apoi celelalte trăsuri. În drumul spre hotelul »Kaiserin Elisabeth« primarul român a fost salutată cu strigăte entuziaste de o mulțime de curioși, strigăte între cari răsunau din când în când românescul »Să trăiască!«

Ovațiile au reinceput în timpul sărei când s'a dat un somptuos banchet în onoarea oaspeților Vienei. La banchet au asistat toți membrii conziliului comunal, numeroase notabilități din Viena și mulți români. În timpul banchetului s'au ridicat toasturi în onoarea distinșilor oaspeți ai Vienei, la cari d-l Cantacuzino a răspuns cu aceeași căldură. Au fost salutări reciproce și schimb de sentimente de dragoste, fără nici o aluzie sau tendință politică.

Delegațiunea română a remis Vineri primarului Vienei dr. Lueger și persoanelor cari l'au însoțit în București, medaliile comemorative a vizitei delegațiunii orașului Viena în București.

Vineri dimineața delegații români au fost conduși cu trăsura prin oraș. La amiază ei au luat prânzul cu amicii lor vienezi în restaurantul primăriei. Seara a avut loc o reprezentațiune de gală la opera populară. S'a jucat Tanhaeuser. Asistau la reprezentațiune primarul Lueger, vice-primarii Neumayer și Hierhammer, d-l M. G. Cantacuzino primarul capitalei României și delegații români.

Învățătorii la Cluj.

(Raport special al »Gaz. Trans.«)

Cluj, 19 Ian. 1907.

În urma conchemării și lansării apelului, mai mulți învățători, cu deosebire cei mai apropiați, — au alergat la Cluj, pentru a pune la cale foaia învățătorescă, a cărei lipsă a fost discutată și simțită.

Raportul acestei adunări îl formulează pe scurt în următoarele:

La 10 oare, întrunindu-se învățătorii în localul de conferință, au aclamat de president al desbaterilor, pe d-l A. Domide, prof. de prep. în Gherla. După vorbirea bine simțită și călduroasă a presidentului, inv. T. Șuteu, dă cetire raportului privitor la afacere, arătând toate cele ce s'au făcut și s'au scris până acum în meritul chestiunii.

Se pune apoi întrebarea cea mai cardinală: E necesară sau nu înființarea unei foi învățătoresce? La aceasta chestiune iau parte și vorbesc, presidentul, și toți învățătorii. La oarele 1 și jumătate se suspendează ședința, — după ce adunarea cu unanimitate a anunțat hotărîrea: *fiind simțită lipsa unui organ independent învățătoresc, să se caute modalitățile cele mai favorabile, ca foaia să intre în viață cu 1 Martie 1907.*

Ședința a doua se anunță pe oarele 3 d. a.

La noua întrunire, desbătându-se amănuntele împreună cu editarea foaiei, s'a

hotărît, ca să apară în Gherla, sub conducerea prof. A. Domide.

Comitetul redacțional să se compună, parte din învățătorii, parte din oamenii noștri de școală. Să se redacteze un *concurș de abonament*, care să se trimită tuturor învățătorilor, precum și altor oameni de bine.

Programul toaiei a fost obiectul cel mai viu al ședinței. Bucuria însă a fost mare când și acesta s'a putut stabili așa după cum pretind *interesele școalelor noastre*.

Au fost de față și preoții locali.

A. Pora.

ȘTIRILE ZILEI.

— 8 (21) Ianuarie.

Boboteaza s'a serbat în Brașov și anul acesta cu pompa obicinuită. În biserica Sf. Nicolae au oficiat la serviciul divin pe lângă preoții V. Voinea, Dr. V. Sattu și I. Prișcu și preotul militar Fizeșianu. După terminarea serviciului divin s'a făcut în piața Prundului sfințirea apei de către preoții celebranți, după care a urmat botizarea trupelor și a mulțimei de credincioși. Compania de soldați, care a făcut onorurile militare, a fost comandată de căpitanul Adler. La paradă au luat parte feciorii din regimentul de infanterie 50 și dela honvezime, în frunte cu muzica militară. Soldații români gr. cat. au asistat la serviciul divin în biserica rom. cat. din localitate.

Împăratul Germaniei a conferit d-lui Tache Ionescu, ministru de finanțe al României marea cordon al ordinului »Vulturul roșu«.

Filiala reuniunii »Sanatoriul Archiducele Iosif« pentru combaterea tuberculozei pulmonare, va ținea Vineri în 25 Ianuarie n. a. c. la oarele 4 p. m. în sala de ședințe a »Sfatului« adunarea ei generală, la care se invită pe această cale stim. membrii. Ordinea de zi este următoarea: 1) Deschiderea ședinței. 2) Raportul anual al secretarului. 3) Raportul comisiei cenzurătoare. 4) Propunere cu privire la suma de bani, ce are să fie administrată »central«. 5) Completarea numărului membrilor comitetului și 6) propuneri.

Direcțiunea căii ferate locale Brașov-Treiscaune aduce la cunoștința publică, că din cauza viscolului de zăpadă a sistat pe timp nedeterminat comunicația pe linia Brașov-Săcele.

Cutremurul de pământ din Jamaica. Asupra cutremurului de pământ, care a prefăcut orașul Kingston în ruine, se depeșează din Londra următoarele: Orașul Kingston este amenințat de un alt groasnic pericol. Pământul se clatină în continuu, așa că sunt temeri, că întregul oraș se va scufunda. Portul stă sub apă, care în multe locuri a atins altitudinea de 100 metri. Portul Prains s'a scufundat cu totul. Fabricile de vapoare, distruse de incendiu, stau sub apă. Sunt mari temeri că întregul oraș se va scufunda treptat. Autoritățile marine avertizează pe căpitanii de corăbii, ca să fie cât se poate de precauți la intrarea în port. O altă telegramă anunță că întâiul cutremur de pământ s'a întâmplat pe timp foarte frumos. Cerul era fără nori, străzile goale și liniște deplină. Deodată însă se simțiră zguduituri puternice în urma cărora casele începură a se prăbuși. Scenele cele mai grozave au avut loc înaintea casarmei. Această uriașă clădire s'a prăbușit în câteva secunde.

Reuniunea femellor rom. cat. din Brașov invită la *balul mascar-rococo* cel va aranja Vineri, în 1 Februarie n. a. c. în »Redută« în favorul reuniunii. Întrarea de persoană 3 cor., bilet de galerie 5 cor. Inceputul la oarele 8 1/2 seara Comitetul aranjator a expedit deja invitările și roagă persoanele, cărora din eroare nu s'ar fi trimis invitări, să se adreseze comercianților Király, Simay și Schütz, sau presidentului reuniunii (Strada Michael Weis 5), unde li se vor imanau invitări. Tot la presiuni reuniunii se pot vedea și mustrele costumului rococo.

Demonstrațiuni antimaghiare în Fiume. Publicistul italian Cappa a ținut în »societatea literară« din Fiume o prelegere asupra artei italiene, zicând între altele, că Italia se nizește, a veni într'ajutor fraților subjugați. În decursul expunerilor sale oratorul a atacat în termeni vehemenți pe Maghiari. Publicul prezent a făcut mari ovațiuni lui Cappa. Poliția, care a asistat la prelegere, n'a intervenit.

Inchiderea universității din Sofia. Din incidental demonstrațiunilor antidinastice

aranjate de către studentimea bulgară cu prilejul deschiderii sesiunii teatrului național, universitatea a fost închisă pe timp nedeterminat.

Mari inundații în Smirna. Ploile continue din vileatul Smirna și Aeden au adus pe urma lor o mare nenorocire care va fi mult timp resimțită de populație. Iarna a început printr'o ploaie, care a durat timp de 3 săptămâni cu un vânt puternic și care s'a întins asupra întregii Anatolii, pricinuind o distrugere, cum n'a mai avut loc de 10 ani. Ridicăturile solului au fost cruțate, văile au fost însă toate inundate de revărsarea riurilor. În unele locuri apa are o adâncime de 3—4 m.

Localitățile au suferit foarte mult în urma acestei revărsări, multe localități au fost chiar pustuite, casele clădite din lut neputând rezista apei. Peste 100 indivizi s'au înecat. Pagubele nu se pot încă stabili. Mii de persoane și-au pierdut avutul, rămânând pe drumuri. Pentru ameliorarea mizeriei populației și pentru noua edificare a localităților nimicite s'a constituit un comitet internațional de ajutorare sub presidenția lui Kyamil-Pașa. Sultanul a oferit în acest scop 50 de mii franci, iar regele Italiei 20 mii.

Continuarea grevei la căile ferate bulgare. Din Sofia se anunță că greva funcționarilor drumului de fier continuă, pricinuind pagube considerabile și negustorilor și statului. Circulațiunea mărfurilor a încetat cu totul, circulațiunea mărfurilor n'a fost restabilită decât parțial. Ziarele află din Rusciuc că lucrătorii civili ai arsenalului militar s'au pus în grevă.

Cutremure de pământ. Din Petersburg se anunță: »Agenția Westnik« află că două puternice cutremure de pământ au fost simțite Sămbătă dimineață la oarele 5 la Kuba, guvernământul Baku.

Bibliografie.

În editura librăriei Ciurcu din Brașov a apărut »Manual de Limba Germană întocmită de Dr. Constantin Lacea, profesor. Partea III. și IV.« Prețul 2 cor. 50 b. Manualul acesta este continuarea manualului (partea I și II.) publicat de același autor acum 2 ani.

»Principiilor, cari le-am avut la compunerea celor două părți dintâi, — scrie Dr. Lacea în prefață — am rămas credincios. Introducerea textelor românești în cartea aceasta — cari nu se găsesc în partea I. și II. — este absolut în conformitate cu principiul pedagogic, care l'am accentuat și în alt loc, și conform căruia datorința cea dintâi a profesorului de limbi moderne este, ca prin exercițiu variat să deștepte în sufletul elevului simțul de limbă și acesta numai mai târziu încetul cu încetul să-l desvoalte la știință de limbă.«

ULTIME STIRI.

Budapesta, 21 Ianuarie. În discursul ce l'a ținut ieri la Arad, ministrul Apponyi a rugat pe învățători ca să-i dea mână de ajutor în lupta contra spiritului întunecimei, contra internaționalității bolnăvicioase și contra tuturor acelor puteri, cari amenință națiunea.

Madrid, 21 Ianuarie. Din cauza urcării prețului pâinei sunt iminente turburări între muncitori.

Diverse.

Influența literaturii asupra... pădurilor. Multe încriminări s'au adus literaturii, dar că ea ar face să dispară... pădurile, asta n'am auzit'o pân' acum. Cu toate acestea scriitorul englez, care o susține, are dreptate. Într'adevăr el dovedește că nouă romane, cari ar avea succes și cari s'ar tipări în 1.600.000 de exemplare, ar ajunge pentru ca să facă să dispară o pădure întinsă de pe globul nostru. Într'adevăr cele 3.000.000 kgr. hârtie au nevoie de o cantitate de material, la care corăspunde un număr de 4000 de copaci.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor respons. interim.: Victor Branice.

Corsete

cele mai bune și moderne
la B. Goldstein, Brașov strada Vămei 21.

**Dela „Tipografia și Librăria“
A. MUREȘIANU, Brașov**

se pot procura următoarele cărți

(La cărțile aici înscrise este a se mai adauga pe lângă portul postal arătat, încă 25 bani pentru recomandatie.)

Diverse.

A. O. Maior, „Biblioteca copiilor“ Vol. I. a apărut în editura „Lucifărului“ cu o poveste inedită scrisă anume pentru acest volum de *Carmen Sylva*, cu numeroase ilustrațiuni, costă 1 cor. 60 bani plus 10 bani porto.

Mihail Teliman, „Foiletone“ edate de societatea academică „Sunimea“ din Cernăuț. Format octav mare având 157 pagini. Prețul acestei broșuri e de 2 cor. plus 20 bani porto.

Biblioteca teatrală s'a îmbogățit încă cu un nou volum prin tragedia în cinci acte „Mortea regelui Decebal“ de *George Voșă*. Acest volum cuprinde interesante scene din ultimele zile ale vieții lui Decebal. Prețul ei e 3 cor. plus 10 fil. porto.

„Ego“. Poesii de *Victor Bontescu*. Prețul cor. 1.50

Etimologia limbii române de *Dr. Serlii Puscariu*. Pretul cor. 7.20

Dictionar portativ româno-german, maghiar de *H. Schlandt*, broș. à . . . —20. Ediția intrăgă: german-maghiar-român, maghiar-german-român și român-german-maghiar, broș. la un loc . . . —80.

Dictionar germano-român, pentru școlă și conversațiune de *Th. Alexi*. Edițiunea V, broș. . . . . 3.60. *Dictionar* româno-german pentru școlă și conversațiune de *Th. Alexi*, broș. . . . . 3.60.

Incercări în literatură de *Ioan A. Lăpădat*, broș. . . . . —50.

Instrucțiuni populare despre datorințele și drepturile purtătorului de dare de *W. Niemandz*, broș. . . . . 1.20.

„Elemente din Constituția Patriei seu Drepturilor și datorințele cetățenești“. —40

Bucătăreasa națională, carte de bucate excelentă și ușor de înțeles scrisă de *Hințescu* după bucătăria română, franceză, germană și maghiară. Prețul 1 cor. 60 bani plus 30 bani porto.

În institutul de arte grafice *Minerva* a apărut „Epigrame“ de *Radu Roset* i. 74 pagini format octav hârtie fină olandeză prețul 1 cor. 50 se procura prin librăria *A. Mureșianu Brașov* adaogând 10 bani porto.

Din compozițiunile pline de melodii românesce ale mult regretatului compositor român *Ciprian Porumbescu*, tipărite și edate în edițiuni populare de *d-na Mariora Rațiu* născută *Porumbescu*, se află de vânzare la *Tipografia noastră* următoarele piese:

„*Imn de urare*“ cu două voci, „*Hora Frahovei*“, „*A căduț o rază lină*“ cu voce, „*Fluturas de noapte*“ polcă, „*Frunză verde mărăgăril*“ cânt popular, „*Pe câmpiile Stupcei*“ polcă mazarca, „*Fata popii*“ cântec popular. Fie-care bucată costă 50 b. plus 10 bani porto. „*Basme Iașene*“ vals, 1 cor. 50 b. plus 10 bani porto. „*Potpouriu*“ din opăreta „*Crai nou*“ 3 cor. și *Ouvertura din opăreta* „*Crai nou*“ 1 cor. 50 bani plus 10 bani porto.

La toate aceste cărți ce se vor cere din afară trebuie pe lângă prețul lor și 20 bani pentru porto.

„*O roșă vestejită*“ cu text nemțesc după *Heine* și românesc de *Matilda Cugler-Poni* pentru voce și pian. Prețul 1 cor. plus 5 bani porto.

Tragedia Calvarului de abat. *Henry Bolo* traducere în românească de membrii soc. de lect. „*Inocențiu M. Clain*“ din (Blășiu. Prețul 2 cor. pentru România 3 lei plus 20 b. porto).

Noapți de érnă novele pentru popor, de *George Simu*. Conține novele cu tendințe morale. Form. 4° 250 pag. Prețul cor. 1.20 (cu posta cor. 1.30)

Opăguri, cât cioplite cât pilită și la lume împărțite, de *I. P. Reteganul*. Vre-o 60 de poezii glumete. Pr. 80 b. (+ p. 10 b.)

Poesii populare despre *Avram* (sau avăutate și publicate de *Simeon Fl. Marian*) Prețul 1 cor. (+ 10 b. porto)

Musa omeșană, poezii populare din *jurul Năsăudului*, culese de *Iuliu Bogdan*. Prețul 50 b. (cu posta 56 b.)

Țigani, schiță istorică, de *I. P. Reteganul*. Prețul 1 cor. (+10 bani porto).

Dr. Iosif Frappart prelucrată de *Ioan Papiu*. Pr. 60 bani plus 10 bani porto.

Proză și versuri fabule de *Gr. M. Alexandrescu* prețul 80 b. plus 5 b. porto.

Femeia în versuri pentru popor de *I. Tom*. Totau învătăor, preț. 20 b. plus 3 b. prt.

Poesii, de *Bolintineanu*. Bătăliile Românilor, II. Prețul 1 cor. (plus 10 b. porto)

„Romana“

este titlul broșurei, care a apărut în editura tipografiei *A. Mureșianu*, cu descrierea și explicarea dansului nostru de salon

„*Romana*“ dans de colonă în 5 figuri. *Descriă și explică împreună cu muzica ei, după compunerea ei originală*. Cu-o introducere („în loc de prefață“) de *Tunaru din Dumbrău, Popa*. — *Tipografia Aurel Mureșianu, Brașov* 1903.

Broșura este în cuart mare, hârtie fină și tipar elegant, cu adausul unei côle de note (muzica „*Romanei*“ cu explicări) și costă numai 2 cor. 50 bani (plus 5 bani porto-postal) pentru România 3 lei.

„*Romana*“ se pôte procura de la tipografia *A. Mureșianu, Brașov*.

Cărți de rugăciuni.

Cărți de rugăciuni întocmite de protopresbiterul *Calistrat Coca*, cu aprobarea Consistoriului Archiepiscopesc ortodox oriental din Cernăuți cuprinzând diferite rugăciuni: rugăciunea de seră, cântă d-l nostru *Isus Christos*, ingerul păzitor cântarea de laudă pentru sânta Născătoare. Rugăciunile în zilele de peste săptămână. Liturgia de Duminecă. Acatistul buneivestirii. Canon. Rugăciuni de pregătire pentru mărturisire. Rugăciunile din săptămâna luminată. Rugăciunile din ziua Născerei Domnului. Rugăciuni de cuprins felurite etc.

Toate aceste cărți sunt în diferite legături de la cele mai simple până la cele mai luxose. Toate însă sunt foarte frumoșe și elegante. Prețul lor e felurit. În pânză neagra, cu cruce de aur — 75—78 cr. ceva mai marf cu 90 cr., 1 fl. 28 cr., 2 fl. 40 cr. Mai garisite și cu flori 2 fl. 50 cr. Mai departe de tot luxose, cari se pot face și ca dar de Crăciun în preț de: 2 fl. 60 cr., 2 fl. 90, 3 fl. 70, 4 fl. 40, 4 fl. 60 cr. Aceste sunt legate în os alb și negru și sunt de o frumșeă neîntrecută.

Versurile născerei Domnului nostru *Isus Christos*, ... —12.

Visul Născătoarei de D-zeu —12.

Sonorul seu frumos răsunațorele plânso-cântării la mormântul Domnului nostru *Isus Christos* de *Uscenscu*, ... 24.—.

Epistole a Domnului nostru Isus Christos ce a trimis-o Dumnezeu din ceriu, ... —24

Unde se mănâncă bine și se beu VINURI curate de Mediaș BERE de Pilsen „Urquell“ prospeta dela cep in fie-care di? La

Restaurantul Schwarzburg in Brașov, Str. Spitalului nr. 20. De o cercetare numerosă se rogă **C. R. GLIGORE CRISTEA,** 104—0 conducătorul restaurantului.

Prima Pepinerie cu vițe nobilitate de pe Târnava.

Proprietar, **FR. CASPARI**, Mediaș 20 [Ardeal]. Singură în toată Ungaria, care au liferat mușterilor vițe nobilitate sănătoșe, diferite sorturi nobilitate. Și în viitor numai exclusiv la această școală de viticultură se capătă cele mai bune vițe de diferite sorturi nobilitate pentru *Vin, Vin-Dessert* și *Extra sorturi de vin de masă*. Proprietarii de vii au avut rezultate minunate cu sădirea de astfel de vițe.

La cerere se trimite catalog ilustrat, franco și gratis, cu multe scrisori de mulțumire și recunoștință.

2547,25—48.

Cursul la bursa din Viena.

Din 19 Ianuarie n. 1907.

Table with exchange rates for various currencies and commodities like gold, silver, and wheat.

Table with exchange rates for banknotes and currencies from Austria, Germany, and Italy.

Cursul pietei Brașov

Din 20 Ianuarie n. 1907.

Table with market prices for various goods like flour, oil, and other commodities.

Cruce seu stea dupla electro-magnetica

Patent Nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta. Vindecă și invioreză

Nu e mijloc secret. pe lângă garanție.

Deosebită atențiune e a acest aparat vindecă boa-

se da împrejurării, că le vechi de 20 ani.

Aparatul acesta vindecă și folosește contra: durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunei sângelui, anemie, amețeli, turturi de urecha, bătăie de inimă, agăciuri de inimă, asemă, suțul greu, agăciuri de stomac, lipsa poftei de mâncare, reoală la mâni și la picioare, reumă, podagră, ischias, udul in pat, influența, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui și multor altor bôle, cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. — In cancelaria mea se află atestate încurse din toate părțile lumii, cari prefusec cu mulțumire invențiunea mea și ori-cine pôte examina aceste atestate Acel pacient, care in deours de 45 zile nu se va vindeca, i-se retrimite banii. Unde orice încercare s'a constatat zădarnică, rog a proba aparatul meu.

Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis a se cofunde cu aparatul „Volta“, de ore-că „Ciasul-Volta“ atât in Germania cât și in Austro-Ungaris a fost oficios oprit, fiind nefolositor. pe când aparatul meu e in genere cunoscut apreciat și cercetat. Deja iestinatates crucei male electre-magnetice o recomandă indocobi

Prețul aparatului mare e 6 cor. Pretul aparatului mic e 4 cor. folosibil la morburii, cari nu sunt mai vechi de 15 ani. folosibil la copii și femei de constituție forte slabă.

Expediție dia centru și locul de vânzare pentru țers i străinatate etc. **MÜLLER ALBERT, Budapesta,** V, Strada VADÁSZ 42 A./E. colțul strada Kálmán.

TIPOGRAFIA

A. Mureșianu

Brașov, Têrgul Inului Nr. 30.

Acest stabiliment este provăduț cu cele mai bune mijloce tehnice și fiind bine asortat cu tot felul de caractere de litere din cele mai moderne este pus în pozițiune de a puté esecuta ori-ce comande cu promptitudine și acurateță, precum:

- IMPRIMATE ARTISTICE IN AUR, ARGINT ȘI COLORI.
- CĂRȚI DE ȘCIINȚA, LITERATURĂ ȘI DIDACTICE
- STATUTE.
- FOI PERIODICE
- BILETE DE VISITĂ DIFERITE FORMATE.
- PROGRAME ELEGANTE.
- BILETE DE LOGODNĂ ȘI DE NUNȚĂ DUPĂ DORINȚĂ ȘI IN COLORI.
- ANUNȚURI.

- REGISTRE și IMPRIMATE pentru toate speciile de serviciuri.
- BILANȚURI.
- Compturi, Adrese, Circulare, Scrisori.
- Coverte, in lolă mărimeș.
- TARIFE COMERCIALE, INDUSTRIALE, de HOTELURI și RESTAURANTE.
- PREȚURI-CURENTE ȘI DIVERSE
- BILETE DE INMOORMENTARI.

Comandele eventuale se primesc în biuroul tipografiei, Brașov Têrgul Inului Nr. 30, în etagiul, înderept in curte. — Prețurile moderate. — Comandele din afară rugăm a le adresa la

Tipografia **A. MUREȘIANU, Brașov.**